

Tutkimusorganisaatioille myönnettäviin valtionavustuksiin ja yhteisrahoitteiseen toimintaan liittyvät käytännöt

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/13779/2022

Vastausaika päättyy: 7.6.2023

Lausuntopyynnön taustatiedot

Johdanto, tausta, tavoitteet

Johdanto

Valtiovarainministeriössä on käynnissä hanke valtionavustustoiminnan kehittämiseksi ja digitalisoimiseksi. Hankkeessa toimii tutkimusorganisaatioiden valtionavustus- ja yhteisrahoitteisen toiminnan kehittämisjaosto (tutkimusjaosto). Tutkimusjaoston tavoitteena on selkeyttää tutkimusorganisaatioille eli ammattikorkeakouluille, yliopistoille ja valtion tutkimuslaitoksille myönnettävien valtionavustusten ja yhteisrahoitteisen toiminnan muodostamaa kokonaisuutta ja rahoitukseen liittyviä käytäntöjä. Tutkimusjaosto on laatinut käytäntöjen kehittämistä koskevan selvityksen, josta valtiovarainministeriö pyytää lausuntoja. Lausunnot otetaan huomioon selvitystä viimeisteltäessä. Selvitys julkaistaan valtiovarainministeriön julkaisusarjassa kesäkuun 2023 aikana.

Tausta

Valtionavustustoimintaa kehitetään ja digitalisoidaan valtiovarainministeriön viisivuotisessa hankkeessa. Sen tavoitteena on lisätä valtionavustustoiminnan vaikuttavuutta, läpinäkyvyyttä, tehokkuutta ja yhdenmukaisuutta. Tavoitteisiin päästään digitalisoimalla valtionavustusprosessia ja kehittämällä valtionavustustoimintaa yhteisen toimintamallin suuntaisesti. Valtionavustustoimintaa varten perustetaan kansallinen tietovaranto ja tuotetaan siihen liittyvät digitaaliset palvelut, jotka valtionapuviranomaiset ottavat käyttöön vaiheittain.

Tutkimusjaoston tavoitteena on selkeyttää tutkimusorganisaatioille myönnettävien valtionavustusten ja yhteisrahoitteisen toiminnan muodostamaa kokonaisuutta ja rahoitukseen liittyviä käytäntöjä.

Tutkimusjaoston tehtävänä on

- 1) laatia kartoitus tutkimusorganisaatioille myönnettävien avustusten ja yhteisrahoitteisen toiminnan kokonaisuudesta;
- 2) selvittää, mitä erityiskysymyksiä liittyy tutkimusorganisaatioiden valtionavustusten ja yhteisrahoitteisen toiminnan käytänteisiin ja mitä erityiskysymyksiä pitää ottaa huomioon valtionavustustoiminnan tietovarantoa valmisteltaessa;
- 3) osallistua valtionavustustoiminnan uuden toimintamallin ja sitä tukevien digitaalisten palvelujen ketterään ja käyttäjälähtöiseen kehittämiseen tuottamalla ratkaisuehdotuksia erityisesti tutkimusorganisaatioiden avustuksiin ja yhteisrahoitteiseen toimintaan liittyvistä kysymyksistä;
- 4) selvittää, mitä pohjatietoja tutkimusorganisaatioita koskien voitaisiin tuottaa valtionavustuksen ja yhteisrahoitteisen toiminnan käsittelyyn automaattisesti ja miten valtionapuviranomaisten tulisi ottaa ne huomioon valtionavustustoiminnassaan;
- 5) selvittää mahdollisuudet yhdenmukaistaa tutkimusorganisaatioille eri valtionapuviranomaisilta myönnettävien valtionavustusten ja yhteisrahoitteisen toiminnan käytäntöjä ja laatia ehdotus yhdenmukaistamisesta.

Tutkimusjaoston toimikausi alkoi 15.8.2022 ja se päättyy 15.6.2023.

Tavoitteet

Lausuntopyynnön tavoitteena on saada selvitystä varten asiantuntijapalautetta sekä valtionapuviranomaisilta että valtionavustusten hakijoilta ja heidän edustajiltaan. Selvitykseen perustuvia kehittämissuhteita hyödynnetään valtionavustustoiminnan kehittämisessä yleisesti. Lisäksi niitä huomioidaan valtionavustusprosessia digitalisoitaessa. Kehittämissuhteita on tarkoitus viedä käytäntöön myös valtionapuviranomaisten kehittämis- ja käyttöönottoprojekteissa, jotka ovat käynnistyneet vuoden 2022 alussa.

Selvityksessä kuvataan valtionavustusten ja yhteisrahoitteisen toiminnan kokonaisuutta sekä rahoitukseen liittyviä erityiskysymyksiä. Valtionavustustoiminnan verkostomaisessa toimintamallissa sanoitettua tavoitetilaa tarkastellaan suhteessa nykytilaan valtionapuviranomaisissa. Selvityksessä tarkastellaan myös digitaalisia palveluja ja niihin liittyviä käytänteitä. Tutkimusjaosto kartoittaa selvityksessään myös asiointiin, tiedonkeruuseen ja raportointiin liittyviä tietovarantoja ja digitaalisia palveluja. Lausuntoja pyydetään erityisesti tutkimusjaoston tunnistamista erityiskysymyksistä.

Linkit

<https://vm.fi/valtionavustustoiminnan-kehittaminen> - Valtionavustustoiminnan kehittäminen (valtionavustushanke)

<https://vm.fi/hanke?tunnus=VM092:00/2022> - Valtionavustushankkeessa toimiva tutkimusjaosto

<https://www.valtiokonttori.fi/palvelut/muut-palvelut/valtionavustuspalvelut/> - Valtionavustustoiminnan tietovaranto ja siihen sisältyvät palvelut

Liitteet

[Tutkimusorganisaatioille myönnettävien valtionavustusten ja yhteisrahoitteisen toiminnan käytännöt.pdf](#) -

Tutkimusorganisaatioille myönnettävien valtionavustusten ja yhteisrahoitteisen toiminnan käytännöt (raporttiluonnos lausuntopyyntöä varten)

Aikataulu, vastausohjeet, valmistelijat

Aikataulu

Lausuntopyyntö on julkaistu maanantaina 8. toukokuuta 2023. Selvitystä koskeva lausunto pyydetään antamaan viimeistään keskiviikkona 7. kesäkuuta 2023.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään toimittamaan ensisijaisesti Lausuntopalvelu.fi:n kautta tähän lausuntopyyntöön vastaamalla. Lausunnon antamiseksi ei tarvitse vastata jokaiseen kysymykseen, vaan lausunnonantaja arvioi, mihin asioihin se haluaa keskittyä lausunnoissaan. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua Lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet löytyvät lausuntopalvelu.fi sivuilta kohdasta Ohjeet > Käyttöohjeet. Tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Lausunnon voi antaa myös sähköpostitse lähettämällä sen valtiovaraministeriön kirjaamoon (kirjaamo.vm@gov.fi). Sähköiset lausunnot tulee toimittaa pdf-, word-, tai rtf- tallennusmuodossa. Sähköpostitse lähetetyissä lausunnoissa pyydetään käyttämään viitteenä diaarinumeroa VN/13779/2022. Lausunnon voi antaa joko organisaatio tai yksittäinen henkilö. Myös muut kuin lausuntopyynnön vastaanottajat voivat antaa asiassa lausuntonsa, ja lausuntopyyntöä saa jakaa vapaasti eteenpäin. Lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelun lisäksi hankeikkunassa.

Valmistelijat

Lisätiedot

Ulla Suomela, erityisasiantuntija

valtiovaraministeriö

puh. 0295 530 178

ulla.suomela(at)gov.fi

Poliisiammattikorkeakoulun lausunto ”Tutkimusorganisaatioille myönnettäviin valtionavustuksiin ja yhteisrahoitteiseen toimintaan liittyvät käytännöt”.

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/13779/2022

Kirjaudu ja anna lausunto: lausuntopalvelu.fi

1 LAUSUNNONANTAJAN TAUSTATIEDOT

Valitse sopivin vaihtoehto

- Valtionapuviranomainen
- Muu viranomainen
- Ammattikorkeakoulu
- Yliopisto
- Valtion tutkimuslaitos
- Muu yhteisö
- Yksityishenkilö

2 SELVITYS

Mitä mieltä olette selvityksestä yleisesti? Liittykö tutkimusorganisaatioille myönnettäviin valtionavustuksiin tai yhteisrahoitteiseen toimintaan esimerkiksi jotakin sellaista, jota selvityksessä ei käsitellä tai oteta huomioon? Jos niin, mitä?

Hyvä, että asiaa on valmisteltu monipuolisesti ja laajalla kokoonpanolla. Lausuntokierros varmaankin tuo hyödyllisiä lisähuomioita dokumenttiin. Poliisiammattikorkeakoulussakin lausuntopyynnön asia on ollut viime vuosina yhä enemmän esillä. Hankesalkkumme sisältää monipuolisesti tutkimus- ja kehittämisprojekteja monenlaisella rahoituksella mutta myös tilaustöitä ja maksullista palvelutoimintaa.

3 ERITYISKYSYMYKSET

Valtionavustushankkeessa toimiva tutkimusjaosto tunnistaa seuraavia erityiskysymyksiä selvityksessään. Mitä mieltä olette erityiskysymyksistä ja niitä koskevista kehittämis ehdotuksista?

1. Tutkimusrahoituksen käsitteet ja niihin liittyvät menettelytavat (luku 3.1)

Tutkimusrahoitusten menettelytapojen tarkistaminen ja selkeyttäminen on kannatettavaa ja mielellään menettelyjä voisi kehittää kaikkien ministeriöiden osalta yhdenmukaisiksi. On myös kannatettavaa hyödyntää hankintatoimen ja taloushallinnon asiantuntemusta tutkimusrahoituksen menettelyissä.

Uusi valtionavustustoimintaan liittyvä HAUS:n koulutus on hyvä suunnitelma.

2. Kokonaiskustannusmalliin perustuva rahoittaminen (luku 3.2)

Olisi hyvä, että välillisten kustannusten hyödyntäminen olisi mahdollisimman kevyttä. Kokonaiskustannusmallissa on pitänyt kirjata yksittäisiä välillisiä kustannuksia kirjanpitoon ja aina ei ole selvää, kuinka tarkasti jokainen hallinnollinen kulu tulee jyvittää kullekin projektille.

Valtionavustuksissa pitäisi huomioida jaettavan valtionavustuksen määrä suhteessa korkeisiin välillisiin kustannuksiin: avustuksella ei välttämättä saada tarpeeksi työkuukausia hankkeelle, kun kustannuskertoimet ovat korkeita.

Olisi hyvä, jos rahoittajat eivät jatkossa edellyttäisi, että kokonaiskustannusmallin mukaiset välilliset kustannukset pitää kohdentaa rahoitettavaan toimintaan tai osoittaa kirjanpidon raporteilla tai tositteilla. Kokonaiskustannusten laskenta virastoissa on kuitenkin voitava osoittaa tehdyksi luotettavasti.

Tulisi huomioida, että kokonaiskustannusmallia käytettäessä välilliset kustannukset voivat kasvaa suhteessa korkeiksi verrattuna välittömiin kustannuksiin.

3. Lainsäädännöllinen kehittäminen (luku 3.3)

Tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvien sääntelytarpeiden huomioon ottaminen valtionavustuslain uudistamisessa on kannatettavaa.

4. Arvonlisäveron kirjanpidollinen käsittely (luku 3.4)

Tämä luku ei koske Polamkia vaan muita korkeakouluja (eivät ole valtion kirjanpitoyksiköitä). Kannatettavaa olisi, että rahoituspäätöksissä otetaan kantaa arvonlisäverojen käsittelyyn myös silloin kun tuensaajana on valtion virasto.

5. Tutkimus-, testaus- ja kokeiluinfrastruktuurit (luku 3.5)

Tavoite tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurien rahoittamista ja käyttöä koskevien menettelyiden yksinkertaistamisesta ja selkeyttämisestä on kannatettava.

6. Talouden käsitteet (luku 3.6)

On kannatettavaa yhtenäistää talouden käsitteitä ja talouteen liittyviä menettelytapoja.

7. Usean toimijan yhteistyössä toteuttamat hankkeet (luku 3.7)

Malli, jossa yhteishankkeita toteutetaan niin, että jokainen on asianosainen, vaikuttaa kannatettavalta ja selkeyttää prosesseja. Kuitenkin ennen siihen siirtymistä kannattaa selvittää, voiko malli olla esteenä jonkin asianosaisen osallistumiselle hankkeeseen esim. lisääntyvän hallinnollisen työn seurauksena.

Lausuntoa: 1

4 VALTIONAVUSTUSTOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Voitte antaa yleistä palautetta valtionavustustoiminnan kehittämistä ja valtionavustusprosessin digitalisointia varten.

Valtionavustustoiminnan digitalisoinnin edistäminen on kannatettavaa, koska parhaassa tapauksessa näin prosessit muuttuvat sujuvammiksi, syntyy kustannussäästöjä ja toiminnan seuranta helpottuu.